

Andrzej Śliwczyński

Recenzja

rozprawy na stopień doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu Pani mgr. Jolanty Stefanek pod tytułem: „Wpływ wprowadzenia podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń zdrowotnych wybranych podmiotów leczniczych działających w formie spółek prawa handlowego” praca doktorska przedkładana w formie monografii.

Rozprawa przedkładana Radzie Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi napisana pod opieką naukową Promotora Dr hab. n. o zdr. Jana Krakowiaka prof. Uczelni Zakład Medycyny Społecznej i Zapobiegawczej.

Wstęp

Reorganizacja ochrony zdrowia w Polsce ma długoletnią tradycję, a rytm wprowadzanych zmian zgadza się w przybliżeniu z rytmem zmian na stanowisku Ministra Zdrowia. System Podstawowego Zabezpieczenia Szpitalnego (PZS) został wprowadzony ustawą w 2017r. celem tej zmiany organizacyjnej było ustanowienie sieci podmiotów leczniczych o specjalnym statusie niezbędnych do zabezpieczenia realizacji świadczeń zdrowotnych dla populacji Polski. Dodatkowym celem było umożliwienie dyrektorom jednostek lepsze zarządzanie finansami podmiotów leczniczych poprzez rezygnację w pewnym zakresie z rozliczania szczegółowego przez zastosowanie w zakresie podstawowych świadczeń rozliczenia opartego o formę ryczałtową. Utworzenie sieci PZS miało również zoptymalizować liczbę oddziałów specjalistycznych na poszczególnych poziomach organizacyjnych (Polska-województwo-powiat) oraz poprawić koordynację pomiędzy realizacją świadczeń szpitalnych a udzielanych w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistyczne (AOS). Doktorantka słusznie zauważyła:

„Choć reforma PSZ miała na celu poprawę funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, wprowadzenie nowego systemu napotkało również na pewne wyzwania. Wśród problemów zgłaszanych przez szpitale znalazły się między innymi:

- Niedoszacowanie ryczałtów – niektóre szpitale zgłaszały, że ryczałty przyznane na podstawie historycznego poziomu świadczeń były niewystarczające do pokrycia rzeczywistych kosztów opieki zdrowotnej.
- Ograniczenie elastyczności działalności – system ryczałtowy w pewnym stopniu ogranicza elastyczność szpitali w podejmowaniu nowych inicjatyw, co może wpływać na ich zdolność do szybkiego reagowania na zmieniające się potrzeby pacjentów.”

Dysertacja Doktorantki podnosi bardzo ważny problem oceny wskazanej zmiany organizacyjnej dla samych podmiotów leczniczych. Problem ten nie jest opisywany w literaturze przedmiotu, a taka ocena i analiza pozwoli innym zarządzającym na ocenę własnych instytucji. Praca Pani mgr. Jolanty Stefanek bardzo dokładnie omawia aspekt wpływu wprowadzenia PZS w wybranych podmiotach leczniczych działających w oparciu o formę spółki prawa handlowego, która to tematyka nie jest opisywana w tak szczegółowy sposób. Problematyka poruszona przez Doktorantkę jest bardzo ważna dla obszaru zainteresowań zdrowia publicznego, a dysertacja jest pracą oryginalną nie znajdującą odpowiedników.

Ocena:

- **poprawności układu pracy i struktury podziału treści;**
- **poprawności formalno–językowej, stylistycznej i interpunkcyjnej.**

Przedłożona do recenzji rozprawa na stopień doktora nauk o zdrowiu jest w formie monografii, zawiera 147 stron tekstu (drukowanego jednostronnie), który jest podzielony na rozdziały i podrozdziały. Rozdział 1 jest rozdziałem teoretycznym omawiającym przegląd dotychczasowych badań dotyczących funkcjonowania podmiotów leczniczych w oparciu o prawo spółek handlowych. Rozdział 2 prezentuje ocenę funkcjonowania szpitali działających w oparciu o prawo handlowe, z uwzględnieniem finansowania szpitali oraz uwarunkowań opieki szpitalnej w wybranych państwach europejskich (do porównań wybrano 6 państw). Rozdział 3 opisuje metodologię badań. W rozdziale 4 są wyniki przeprowadzonych analiz, w kolejnym dyskusja i wnioski. Ponadto w pracy znajdują się bibliografia i aneksy.

Wybór obszaru, przedmiotu badań i tematu rozprawy doktorskiej

Autorka słusznie zauważyła lukę w dostępnej wiedzy w zakresie zarządzenia podmiotami leczniczymi działającymi w oparciu o prawo handlowe po wprowadzeniu systemu PZS i zaproponowała rozszerzoną analizę tego zagadnienia. Analiza została przeprowadzona w aspekcie uwarunkowań organizacyjno-prawnych wdrożenia PZS w system organizacyjny

ochrony zdrowia określających zasady działania w ramach leczenia szpitalnego. Dodatkowym atutem pracy jest dokonane porównanie do systemów funkcjonujących w: Francji, Niemczech, Austrii, Finlandii, Hiszpanii oraz Anglii.

Cele badawcze, założone hipotezy i przyjęta metoda badań

Doktorantka sformułowała cel główny rozprawy: „analiza ekonomicznych skutków wprowadzenia podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń zdrowotnych dla wybranych podmiotów leczniczych, które działają w formie spółek prawa handlowego.”

Realizacja celu głównego była oparta o wyszczególnione 4 hipotezy badawcze:

- Hipoteza 1: Wprowadzenie PSZ przyczyniło się do poprawy zyskowności podmiotów leczniczych działających w formie spółek prawa handlowego, co znajduje odzwierciedlenie we wzroście wskaźnika zyskowności netto i zyskowności działalności operacyjnej i zyskowności aktywów. Zakłada się, że stabilne i gwarantowane finansowanie w ramach PSZ pozytywnie wpłynęło na zdolność tych podmiotów do generowania zysków, co pozwala na bardziej efektywne zarządzanie zasobami i planowanie inwestycyjne.
- Hipoteza 2: Implementacja PSZ pozytywnie wpłynęła na płynność finansową podmiotów leczniczych, co skutkowało wyższymi wskaźnikami bieżącej i szybkiej płynności. Oczekuje się, że włączenie do PSZ zapewniło stabilne przepływy finansowe, które pozwoliły na terminowe regulowanie zobowiązań i lepsze zarządzanie środkami obrotowymi.
- Hipoteza 3: Podmioty lecznicze objęte PSZ wykazują lepszą efektywność zarządzania należnościami i zobowiązaniami, co przejawia się w krótszym okresie rotacji należności i zobowiązań. Hipoteza ta zakłada, że system PSZ wpłynął na poprawę efektywności operacyjnej w zakresie zarządzania kapitałem obrotowym, co przełożyło się na krótsze okresy spłaty zobowiązań oraz uzyskiwania należności.
- Hipoteza 4: Poziom zadłużenia aktywów w spółkach prawa handlowego objętych PSZ jest niższy, co przyczynia się do poprawy ich wypłacalności i stabilności finansowej. Włączenie do PSZ mogło przyczynić się do zmniejszenia potrzeby zaciągania długów przez te podmioty, dzięki czemu ich wypłacalność uległa poprawie.

W opracowaniu tekstu i analizie danych zostały użyte odpowiednie metody i narzędzia badawcze dobrane właściwie do tematyki artykułu.

Autorka wykorzystwała:

- Analizę obowiązujących przepisów oraz literatury, informacji z innych krajów;
- Porównanie z systemami organizacyjnymi w wybranych państwach europejskich;
- Wywiady z menedżerami jednostek;
- Metody analizy statystyczne w obszarach: analizy finansowej, analiza danych jakościowych i ilościowych;

Oceniono parametry:

1. Zyskowność podmiotów leczniczych objętych PSZ;
2. Płynność finansową;
3. Efektywność zarządzania zobowiązaniami i należnościami;
4. Wskaźniki zadłużenia.

Źródłem danych było 18 podmiotów leczniczych działających w formie spółek handlowych w województwie łódzkim i mazowieckim.

W mojej opinii odpowiedzi na główne oraz szczegółowe pytania badawcze zostały udzielone. Doktorantka udowodniła umiejętność posługiwania się szerokim spektrum metod i narzędzi badawczych, a założony cel naukowy został całkowicie zrealizowany.

Analiza statystyczna

Uzyskane wyniki parametrów zostały ocenione korelacją metoda „każdy z każdym”.

Charakterystyka zawartej treści, układu i zakresu rozprawy

Układ rozprawy doktorskiej zaproponowany przez Autorkę jest prawidłowy. Wprowadzenie jest obszerne i wystarczające, zawiera elementy niezbędne w pracy doktorskiej, wyróżnione zostały elementy, które powinny wstępować w pracy naukowej tj.: określenie podmiotu i przedmiotu pracy, zakres czasowy, wykorzystane metody badawcze, literatura oraz źródła. Praca zawiera 7 tabel, 10 rycin.

Bibliografia

Bogatą bibliografię stanowi 153 pozycji literatury dobranej odpowiednio do tematyki pracy.

Ocena formalno-techniczna

Tekst i rysunki w pracy są właściwie sformatowane. Autorka zadbała o to, aby tabele i rysunki nie były przenoszone pomiędzy stronami, co ułatwia śledzenia i eliminuje pomyłki. Język pracy jest poprawny i czytelny.

Uwagi

Praca nie posiada mankamentów w żadnej warstwie: merytorycznej czy formalnej. W tekście występują sporadyczne „wdowy i sieroty” oraz literówki (np. zbędna wielka litera).

Podsumowanie

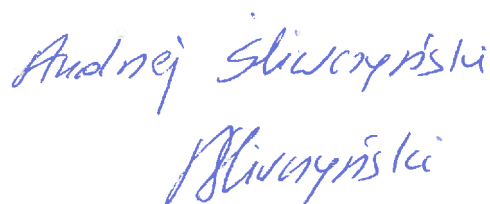
W mojej ocenie temat, cel główny oraz cele szczegółowe są bardzo ciekawe i ważne, postawienie ich w pracy oraz przeprowadzenie badań je opisujących pozwala na opracowanie przez zarządzających podmiotami leczniczymi lepszych i efektywniejszych metod zarządzania w ramach PZS. Potwierdza to również, obserwowaną w praktyce klinicznej tezę o specyfice przyjmowanych metod zarządzania w medycynie.

W rozprawie doktorskiej p. mgr. Jolanty Stefanek są również cenne wnioski. Należy zdecydowanie podkreślić, że cel główny oraz przyjęte do analizy cele szczegółowe zostały osiągnięte. Z przeprowadzonych badań Doktorantka otrzymała wyniki, które w sposób wszechstronny i szczegółowy przeanalizowała. W zaprezentowanej dyskusji są one odpowiednio komentowane i poparte literaturą przedmiotu.

Konkluzja

W podsumowaniu stwierdzam, że przedłożona mi do recenzji rozprawa doktorska na stopień doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu Pani mgr. Jolanty Stefanek „Wpływ wprowadzenia podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń zdrowotnych wybranych podmiotów leczniczych działających w formie spółek prawa handlowego” jest oryginalnym dorobkiem naukowym Doktorantki i spełnia wymogi pracy promocyjnej na stopień doktora nauk o zdrowiu oraz spełnia warunki określone w art. 13 „Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki” (Dz. U. nr 65 poz. 595 z późn. zm.).

W związku z powyższym wnoszę do Wysokiej Rady Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie Pani mgr. Jolanty Stefanek do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Warszawa 14. 11. 2024

Prof. dr hab. n med. i n. o zdr.

Andrzej Śliwaczyński

